

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18965
Tarih : 16.09.2026

10/4378

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Depozitosu Olan Ambalajlar (DOA) sisteminin çevresel hedeflere katkısının, tüketici fiyatları ve piyasa işleyişi üzerindeki etkilerinin, üretici maliyetlerinin, tüketicilerin korunmasına yönelik mevcut mekanizmaların yeterliliğinin, uygulamanın şeffaflığının ve denetim süreçlerinin bütün yönleriyle araştırılarak alınması gereken idari ve yasal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Çevrenin korunması, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve geri dönüşüm oranlarının artırılması amacıyla geliştirilen depozito yönetim sistemleri, günümüzde birçok ülkede uygulanan çevre politikalarının önemli araçlarından biridir. Ancak bu tür politikaların başarısı yalnızca çevresel hedeflere ulaşılmasıyla değil; uygulamanın ekonomik etkilerinin doğru yönetilmesi, tüketicilerin korunması, piyasa işleyişinin gözetilmesi ve kamuoyunun sisteme duyduğu güvenin korunmasıyla da doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle çevreyi korumaya yönelik her yeni kamu politikasının uygulama sonuçları bakımından düzenli olarak değerlendirilmesi ve demokratik denetime tabi tutulması büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen Depozitosu Olan Ambalajlar (DOA) sistemi, 2025 yılında pilot uygulamalarla başlatılmış, 1 Temmuz 2026 tarihi itibarıyla ise ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır. Sistem ile plastik, cam ve alüminyum içecek ambalajlarının geri kazanımının artırılması, atık miktarının azaltılması ve dögüsel ekonomiye katkı sunulması hedeflenmiştir.

Ancak uygulamanın ülke genelinde yaygınlaştırılmasının ardından başta içme suyu ve maden suyu olmak üzere çeşitli içecek ürünlerinde dikkat çekici fiyat artışları yaşandığı görölmüş; kamuoyuna yansıyan tüketici örnekleri, şikâyetler ve basın haberlerinde bu artışların DOA sistemiyle ilişkilendirildiği ve bazı işletmeler tarafından uygulamanın fiyat artışlarına gerekçe olarak kullanıldığı yönünde iddialar gündeme gelmiştir. Ticaret Bakanlığının konuya ilişkin denetim başlattığını açıklaması da söz konusu iddiaların kamu otoritelerince araştırılmasını gerekli kılmıştır.

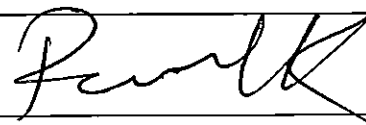
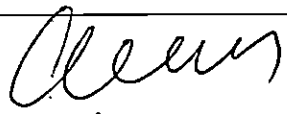
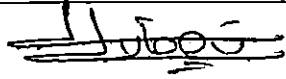
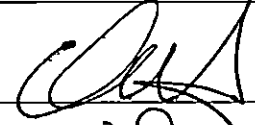
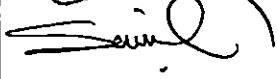
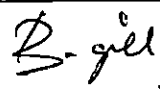
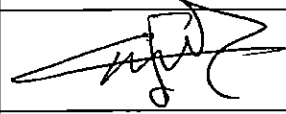
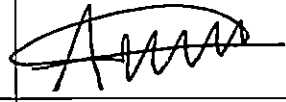
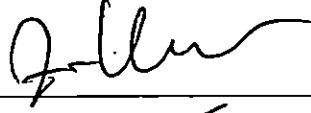
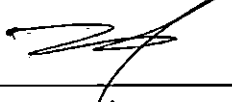
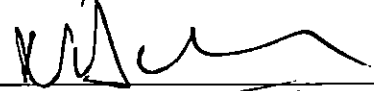
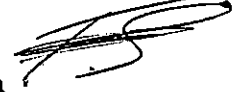
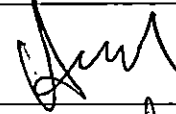
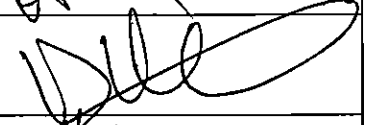
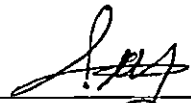
Öte yandan, üreticilerin DOA sistemi kapsamında üstlendikleri maliyetlerin gerçek düzeyi, bu maliyetlerin tüketici fiyatlarına hangi ölçüde yansıdığı, fiyat artışlarının gerçek nedenleri, uygulamanın rekabet ortamı ve piyasa işleyişi üzerindeki etkileri ile tüketicilerin sisteme erişim ve sistemden yararlanma imkânlarının yeterliliği konusunda kamuoyuyla paylaşılmış kapsamlı ve bütüncül bir değerlendirme bulunmamaktadır.

Bunun yanında; sistemin geri dönüşüm oranlarına katkısı, çevresel hedeflere ulaşma düzeyi, Türkiye Çevre Ajansının uygulamadaki rolü, sistemin finansman yapısı, üreticilerden tahsil edilen katılım bedellerinin işleyişi, denetim mekanizmalarının etkinliği ve uygulamanın şeffaflığı da kamu yararı bakımından açıklığa kavuşturulması gereken hususlar arasında yer almaktadır.

Çevreyi koruma amacıyla geliştirilen kamu politikalarının, tüketicinin korunması ve adil piyasa koşullarının sağlanması ilkeleriyle uyum içinde uygulanması sosyal devlet ilkesinin de bir gereğidir. Çevre politikalarının başarısı yalnızca yürürlüğe konulan mevzuatla değil, toplumun bu politikalara duyduğu güvenle de doğrudan ilişkilidir. Çevrenin korunmasına yönelik uygulamaların fiyat artışlarıyla özdeşleşmesi veya tüketiciler üzerinde ilave ekonomik yük oluşturduğu yönünde bir algının oluşması, geri dönüşüm politikalarına duyulan toplumsal güveni zedeleyebileceği gibi çevresel hedeflerin etkinliğini de olumsuz etkileyebilecektir. Bu nedenle sistemin çevresel, ekonomik ve yönetsel boyutlarının birlikte değerlendirilmesi kamu

yararı açısından zorunludur. Türkiye Büyük Millet Meclisinin temel görevlerinden biri, kamu politikalarının hazırlanma ve uygulanma süreçlerini denetlemek, ortaya çıkan sorunları tespit etmek ve kamu yararını güçlendirecek idari ve yasal düzenlemelere katkı sunmaktır.

Bu çerçevede; Depozitosu Olan Ambalajlar (DOA) sisteminin çevresel hedeflere katkısının, tüketici fiyatları ve piyasa işleyişi üzerindeki etkilerinin, üreticilerin gerçek maliyet yapısının, tüketicilerin korunmasına yönelik mevcut mekanizmaların yeterliliğinin, Türkiye Çevre Ajansının uygulamadaki rolünün, sistemin finansman ve denetim süreçlerinin, uygulamanın şeffaflığının ve kamuoyunda gündeme gelen fiyat artışı iddialarının bütün yönleriyle araştırılarak mevcut uygulamaların değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulan idari ile yasal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

1.	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	